

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ ЗА I КЛАС (ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по учебния предмет в I клас е насочено към овладяването на базисни знания, умения и отношения, свързани с физическото възпитание и спорта, насочени към укрепването на здравето и формирането на положителни нагласи за здравословен начин на живот, както и с обогатяването на двигателната култура на учениците.

Образователните цели на програмата са насочени към усъвършенстване на естествено-приложните двигателни действия и към овладяването на нови умения за изпълнение на строеви, общоразвиващи упражнения и игри, задълбочават се и придобитите знания, умения и навици за спазване на основните здравно-хигиенни изисквания при изпълнението на физическите упражнения. Овладяват се елементарните понятия за подпомагане на взаимодействието между субектите на педагогическия процес. Включеното в програмата учебно съдържание осигурява и развиващ ефект по отношение на морфо-функционалното състояние на учениците. В учебния процес по физическо възпитание на учениците се създават условия за реализиране на междупредметните връзки и дейности за изява на ключовите компетентности. В процеса на обучение се осигуряват възможности за утвърждаване на чувството за разбирателство между учениците в едно мултикултурно общество, за изразяване на толерантност и уважение (честна игра) като развиват умения за съвместна работа и творчество (създават правила, игри, танци, и т.н.).

Чрез съдържанието на учебната програма се реализират основните идеи за:

- хармонично физическо развитие;
- усъвършенстване на основните естествено-приложни двигателни действия;
- овладяване на нови двигателни умения и игри със строеви и с общоразвиващ характер;
- повишаване на физическата дееспособност на учениците;
- насърчаване на самоувереност и лична инициативност.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ОБУЧЕНИЕТО В КРАЯ НА КЛАСА

ОБЛАСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТ	ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ, ОТНОШЕНИЯ
--------------------------	---------------------------

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Лека атлетика

Прилага основни двигателни умения и навици, свързани с бягане по права, с промяна на посоката и темпа. Хвърля малка плътна топка. Скача на дължина и височина. Притежава необходимото равнище на физическа дееспособност.

Изпълнява ходене и бягане или двигателни дейности с придвижване съобразно на индивидуалните възможности за участие на лица с увреждания.

Гимнастика

Демонстрира естествено-приложни двигателни умения и навици. Изпълнява самостоятелно, поотделно и в съчетание общоразвиващи, строеви и ритмични упражнения. Изпълнява стъпки и движения на хорото "Боряно, Борянке" с музикален съпровод.

Изпълнява упражнения, комплекси и комбинации съобразно на индивидуалните възможности за участие на лица с увреждания.

Спортни игри

Изпълнява основни технически действия с топка: стрелба, удар и ги прилага в подвижни игри, свързани с отборните спортове баскетбол, футбол и хандбал.

Изпълнява елементи от техническите действия с топка или елементи от тях съобразно индивидуалните възможности за участие на лица с увреждания.

ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Плуване, водни спортове

Разпознава опасности около и във водна среда.

Изпълнява упражнения и комбинации във водна среда съобразно индивидуалните възможности за участие на лица с увреждания.

Туризм, ориентиране зимни спортове

Умее и прилага мерки за опазване на природата.

Придвижва се в група по равнинен или планински терен – туристическа разходка и излет, ориентира се в местността по предварително зададени ориентири.

Изпълнява дейности или елементи от планинска техника съобразно индивидуалните възможности за участие на лица с увреждания.

Изисква се овладяването на учебно съдържание по лека атлетика, гимнастика и спортните игри. От избираемите области на учебното съдържание - на един спорт или на една двигателно-познавателна дейност.

Изборът на вид спорт/двигателно-познавателна дейност се осъществява от училищното ръководство според условията, възможностите и традициите на училището, интересите на учениците и квалификацията на учителя по физическо възпитание и спорт.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ		
Лека атлетика Бягания <ul style="list-style-type: none"> • Бягане по права • Бягане с промяна на посоката • Бягане с промяна на темпа 	Познава и изпълнява различни фрагменти от бегови двигателни действия и бягания - ситно бягане, бягане със средно повдигане на коляното, бягане с изнасяне подбедриците назад; бягане по права, бягане с промяна на посоката, бягане с промяна на темпа бягане от и към различни отправни точки. Прилага двигателните действия в подвижни игри.	<ul style="list-style-type: none"> • посока • темп
Скокове <ul style="list-style-type: none"> • Скок на дължина и на височина от място с два крака • Скок на дължина и на височина със засилване 	Познава и изпълнява различни скокови упражнения и скача на дължина и на височина от място и със засилване. Приземява се правилно при скокове в хоризонталната и вертикалната равнина. Прилага скоковете в подвижни игри.	<ul style="list-style-type: none"> • дължина • височина
Хвърляне <ul style="list-style-type: none"> • Хвърляне на малка топка с една ръка над рамо • Хвърляне на плътна топка с две ръце над глава 	Познава и изпълнява различни начини за хвърляне. Изпълнява техника на хвърляне на малка топка 150 г. - начин „отгоре”, в хоризонтална цел и в далечина. Изпълнява хвърляне на плътна топка 1 кг. с две ръце над глава. Прилага хвърлянията в подвижни игри.	<ul style="list-style-type: none"> • цел
Физическа дееспособност	Достига комплексно развитие на двигателните качества.	
Гимнастика Строеви упражнения <ul style="list-style-type: none"> • Строяване и преброяване • Ритмично ходене и маршируване 	Разпознава и изпълнява команди за обръщане наляво, надясно и кръгом. Разпознава и изпълнява престрояване от две редици в две колони, от две редици в колона и в кръг. Марширува на място и в движение с песен или инструментален съпровод и синхронизира движенията си в групово изпълнение.	<ul style="list-style-type: none"> • команда • строй • редица • колона

<p>Общоразвиващи упражнения</p> <ul style="list-style-type: none"> • Основни изходни положения за изпълнение на общоразвиващи упражнения • Самостоятелно и групово изпълнение на комплекси от общоразвиващи упражнения 	<p>Разпознава изходните положения: стоеж, разкрачен стоеж, клекнала опора, седеж, лег, тилен лег.</p> <p>Ориентира се за положението на ръцете и краката в посоките на изпълнение - горе, долу, напред, назад, ляво, дясно, встрани.</p> <p>Изпълнява двутактови и четиритактови общоразвиващи упражнения с разнообразни движения на ръцете, краката, трупа и главата.</p> <p>Изпълнява общоразвиващи упражнения с уреди - топка, тояжка.</p> <p>Синхронизира движенията си в групово изпълнение.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • стоеж • седеж • лег • опора
<p>Упражнения с естествено-приложен характер</p> <ul style="list-style-type: none"> • Лазене и провиране • Лазене по свободен начин • Провиране под различни препятствия 	<p>Изпълнява лазене по свободен начин.</p> <p>Изпълнява провиране под различни препятствия (обръч, гимнастическа пейка).</p> <p>Прилага в щафетни игри, които включват лазене и провиране.</p>	
<p>Катерене, прекатерване и висове</p> <ul style="list-style-type: none"> • Катерене по гимнастическа стена • Прекатерване през гимнастическа пейка и скрин • Изпълнение на висови упражнения на различни гимнастически уреди 	<p>Изпълнява катерене и преминаване от една в друга преграда на гимнастическата стена.</p> <p>Прекатерва се през гимнастическа пейка и скрин (висок до 60 см) през опорен лег и клек.</p> <p>Изпълнява катерене и прекатерване на различни уреди като ги комбинира по свободен начин.</p> <p>Прилага различни начини за изпълнение на висови упражнения, обикновен вис на две ръце; придвижване във вис до 1 метър, махови движения във вис.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • вис
<p>Вдигане, носене и противодействие</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вдигане и носене на различни предмети • Противодействие по двойки • Притегляне в лег 	<p>Изпълнява вдигане и носене на различни предмети (топки, торбички, бухалки, части от скрин, пейки, постелки и др.) - самостоятелно и в група при различни условия (на пода, на гимнастическа пейка, в игрова и съревнователна обстановка).</p> <p>Изпълнява теглене с помощта на тояжка или хват на ръце.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • теглене • притегляне • противодействие

	Изпълнява притегляне в лег на гимнастическа пейка. Участва в различни подвижни игри с носене и противодействие.	
Равновесни и скокови упражнения <ul style="list-style-type: none"> • Равновесно ходене • Статични равновесни положения • Скок в дълбочина • Прескачане на гимнастическа пейка 	Изпълнява равновесни статични и динамични упражнения: равновесен стоеж на ляв и десен крак, колянна опорна везна на земя. Прилага в съчетание равновесно ходене по гимнастическа пейка: равновесно ходене, обтегнат отскок в края на уреда и стабилно приземяване. Изпълнява равновесно ходене с разминаване и обръщане на 90° и на 180°. Изпълнява скачане в дълбочина и прескачане на гимнастическа пейка. Прилага упражненията в щафетни игри.	<ul style="list-style-type: none"> • равновесен стоеж • везна • прескачане
Търкаляне и претъркаляне <ul style="list-style-type: none"> • Търкаляне от положение лег • Гръбно търкаляне от свит седеж • Претъркаляне през глава (кълбо) до седеж 	Изпълнява търкаляне вляво и вдясно от положение лег и тилен лег. Изпълнява упражнения на земя: гръбна „люлка” и кълбо до свит седеж от клекнала опора и от колянна опора.	<ul style="list-style-type: none"> • търкаляне • кълбо • претъркаляне
Народни хора и танци <ul style="list-style-type: none"> • Ритмични упражнения и музикални игри • Танцовите стъпки и движения на хорото "Боряно, Борянке" • Ръченична стъпка на място 	Изпълнява танцови и ритмични движения с музика в размер (2/4, 4/4, 7/8). Разпознава основните положения и движения на ръцете и трупа. Участва в групови игри с музика или песни. Изпълнява стъпки и движения на хорото "Боряно, Борянке" с музикален съпровод. Изпълнява ръченична танцова стъпка.	<ul style="list-style-type: none"> • танцова стъпка • ритъм
Спортни игри Отборни спортове <ul style="list-style-type: none"> • Подаване и ловене на топка • Стрелба (удар) с топка 	Изпълнява подаване и ловене от място с различни по размер и вид топка. Изпълнява стрелба и удар от място по неподвижна и подвижна цел с различни по размер и вид топки. Прилага разучените умения в условията на подвижни игри.	<ul style="list-style-type: none"> • стрелба (удар) с топка • цел
ИЗБИРАЕМИ ОБЛАСТИ НА УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ		
Плуване и водни спортове	Разпознава и разбира значението на опасностите във	• безопасност във водна среда

<ul style="list-style-type: none"> • Запознаване с водата • Безопасност в и около дома 	водна среда. Разбира и изпълнява действия за адаптиране към водна среда и участва в развлекателни и забавни игри.	
Туризъм, ориентиране и зимни спортове <ul style="list-style-type: none"> • Пешеходен туризъм • Туристическа разходка • Ориентиране по природни признаци • Ориентиране по предварително поставени знаци 	Придвижва се организирано по различни равнинни терени (парк, гора и др.). Знае как се поставя туристическа раница, как се подрежда и какво трябва да съдържа. Разбира значението на основните правила за безопасност в природата. Проучва околното пространство чрез природни признаци и по предварително поставени ориентири. Участва в игри сред природата и с използване на елементи на ориентиране.	<ul style="list-style-type: none"> • ориентир

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

- за изучаване на задължителните области на учебното съдържание - 75%
- за изучаване на избираемите области на учебното съдържание - 25%

За овладяване на нови знания	47%
За прилагане на изученото учебно съдържание в игровата дейност	31%
За развиване на двигателни качества	16%
За диагностика на физическата дееспособност	6%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Не по-малко от три текущи качествени оценки от практически изпитвания за всеки учебен срок, в които се включват и теоретични знания	55%
Диагностика на физическата дееспособност, в началото и в края на учебната година с отчитане на индивидуалния прираст в постиженията	25%
Качествена оценка от други участия (работа в час, оказване на помощ, самостоятелна работа, участие в спортни и туристически състезания), в края на всеки учебен срок	20%

Установяването и измерването на постигнатите резултати от обучението за овладяването на знания, двигателните умения, навици и дейности се оценяват по критерии, определени в началото на учебната година от учителя. Практическите изпитвания могат да се организират като индивидуални или като групови текущи изпитвания. Устните изпитвания са индивидуални. Ученикът дава устни решения и отговори на индивидуално поставени въпроси или задачи.

Техническо изпълнение на двигателните действия и тяхното прилагане, количественият резултат при измеримите физически упражнения и теоретичните знания са задължителни елементи от качествена оценка на учителя.

Състоянието на физическата дееспособност се оценява чрез система за контрол и оценка на физическата дееспособност на учениците. Учениците в първи клас е необходимо да постигат средното ниво за състоянието на физическата дееспособност, измерено за съответната възраст и пол.

В системата не са включени тестове и нормативи за учениците със специални образователни потребности, които се оценяват в съответствие с индивидуалният им прираст в постижението за съответната двигателна дейност.

Не се оценяват учениците, освободени по здравословни причини за периода на изучаването на двигателните знания, умения и навици и за времето, което не позволява поставяне на минималния брой текущи оценки.

Не се оценяват учениците, освободени дълготрайно по здравословни причини от упражняване на физически упражнения, спорт, туризъм или фитнес.

ДЕЙНОСТИ И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

<i>Ключови компетентности</i>	<i>Дейности и междупредметни връзки</i>
1. Компетентности в областта на българския език	Използва специфично речево общуване в двигателната дейност.
2. Умения за общуване на чужди езици	
3. Математическа компетентност и основни компетентности в областта на природните науки и на технологиите	Участва в игри с елементи на ориентиране. Проучва околното пространство чрез предварително поставени ориентири. Разбира значението на основните правила за безопасност в природата.
4. Дигитална компетентност	
5. Умения за учене	
6. Социални и граждански компетентности	Участва в различни подвижни, щафетни и спортно-

	подготвителни игри. Участва в групови игри с музика или песни.
7. Инициативност и предприемачество	
8. Културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество	Изпълнява танцови и ритмични движения с музика.
9. Умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт	Изпълнява различни бегови действия, свързани с развиване на отделните форми и компоненти на двигателни качества. Изпълнява различни скокови упражнения за подобряване силата на долните и горните крайници. Изпълнява равновесни статични упражнения. Разпознава и разбира значението на опасностите във водна среда. Демонстрира и възпроизвежда процедури за адаптиране към водна среда.